

KI VAGYOK ÉN?

Bonhoeffer Dietrich berlin-tegeli
börténében, 1944. júliusában írt verse

Ki vagyok én? Gyakran mondják:
ugy lépek ki cellámból
biztosan, derüsen, nyugodtan,
mint kastélyából a várur.

Ki vagyok én? Gyakran mondják:
olyan szabadon, nyíltan, barátságosan
beszélek öreimmel, mintha
én lennék az, aki parancsol.

Ki vagyok? Azt is mondják, hogy a nyomoruság idejét
olyan egykedvűen, büszkén, mosolyogva
viselem, mint aki győzelemhez szokott.

Igazán az vagyok, akinek mások mondanak?
Vagy az, akinek magamat tudom?
Nyugtalan, sóvárgó, beteg, mint a rabmadár...
éltető levegőért küzdő, mint akit fojtogatnak...
színekre, virágokra, madarak hangjára éhező,
jó szóra, emberi közelségre szomjazó...
aki önkény és kicsinyes bántások miatt haragtól reszket,
zaklatottan nagy dolgokra vár,
tehetetlenül aggódik végtelen messze szakadt barátokért,
imádkozni, gondolkozni, alkotni üres és fáradt...
elernyedő és mindentől bucsút venni kész!?

Ki vagyok én? Ez vagy amaz?
Talán ma ez s holnap a másik?
Vagy egyszerre mindegyik? Emberek előtt képmutató,
önmagam előtt hitvány, érzékeny, gyenge nádszál?
Vagy: ami még van bennem, nem hasonlít,
csak a győztes ellenség elől
fejvesztetten hátráló, vert sereghez?

Ki vagyok én? Ez az árva tépelődés gunyt űz velem.
Akárki: Tied vagyok, Te ismersz, Istenem.

Németből Turmezei Erzsébet

Furulyaszó a fenevad torkában

Hans Thoma képéhez

Festőttestvér, talán te magad voltál
a gyermek, akit megrajzoltál,
aki a fenevad kitátott,
szörnyü szájában vigan furulyázott...
arcán derü a félelem helyett?
Vagy... csak ismertél ilyen gyermeket?...
Vagy... csak szerettél volna ilyen lenni?
Gyermek, akinek boldog derüjét
nem veheti el semmi?

Tudom már! Isten maga segített
megrajzolni az igazi hitet.

Ez a hit! Ez a boldog "mégis"!
Ha a fenevad torkában ülnék is,
/nem ülök-e benne naponta?...
nincs-e kitátva sátátn, halál torka...
a pokol torka?!/
mégis furulyázni vidáman,
mert a mennyben Atyám van,
mert Krisztusom van!;...
megfogózni ~~és/nem/~~ hatalmas Krisztusomban,
és furulyázni és nem félni
furulyaszóval fenevad tor - kában
nevét dicsérni!

Köszönöm a biztató képet
a sirban porló, jó mesternek.
Es Istenem csak egyet kerek:
hadd legyek mindig - az a gyermek!

1961.

Michel Quoist:

U R A M , - V A N I D Ő M .

Uram, elindultam,
Kint mentek az emberek.

Mentek,
Jöttek,
Siettek,
Futottak.

Futottak a kerékpárok,
Futottak a szekerek,
Futottak a teherautók,
Futott az utca,
Futott a város,
Futott minden.

Futottak, hogy időt ne veszítsenek.
Futottak az idő nyomában, hogy utolérjék az időt, hogy időt nyerjenek.

Vizyonlatásra, barátom, bocsássa meg, nincs időm.

Ismét erre fogok jönni, nem várhatok, nincs időm.

Lefejezem a levelet, mert nincs időm.

Szívesen segítettem volna magának, de nincs időm.

Nem vállalhatom: nincs időm.

Nem mélyedhetek el, nem olvashatok, sok dolgom van nagyon, nincs időm.
Imádkozni szeretnék, de nincs időm.

Uram, te megérted, hogy nincsen idejük.

A gyermek játszik, e pillanatban nincsen ideje... majd...

A tanulóknak leckéit kell elvégeznie, ideje nincsen... majd...

A fiáknak ott vannak a könyvei, oly sok mind ja, nincsen ideje... majd...

A fiatal ember sportol, nincsen ideje... majd...

Az ifjú házasság megvan az otthon, be kell rendezkednie, nincsen ideje... majd...

Az édesanya körül gyermekei, nincsen ideje... majd...

A nagyszülőknek ott az unokák, nincsen idejük... majd...

A betegeknek megvan a gondjuk, nincsen idejük... majd...

Kihűlő agyukon nincsen idejük...

Késő...., nincs már több idejük!

Igy futnak az emberek az idő nyomában, én Uram;

Futva mennek e földi téreken,

Sietve,

Tülekedve,

Tulterhelten,

Mogorván,

Megrakottan,

S nem érnek a célhoz, kevés az idő,

Neki feszülnek bár, kevés az idő,

Sőt - igen kevés az idő.

Uram, tévednem kellett számításaidban valahol.

Alapvető hibának kell itt lennie.

Az órák tulságosan rövidek,
A napok tulságosan rövidek,
Az életkor tulságosan rövid.
Te mosolyogsz, Őram, az időn kívül állva küszködésünk láttán,
és tudod, hogy mit teszel.
Nem tévedsz abban, mikor az ember idejét kiméred,
Adsz mindennek időt, tenni akarsz.
De nem szabad időt veszíteni, időt elverni, időt agyonütni!
Ajándék az idő, amit te készítesz nekünk,
Elmuló ajándék,
Nem, nem tárolható.

Uram, - van időm,
Minden idő az enyém,
Amit te nekem adtál.
Életemnek évei,
Éveimnek napjai,
Napjaimnak órái
Mind az enyéme.
Rajtam áll velük okosan élni, higgadt-odaadón,
Hogy akként használjam fel a végső másodpercig,
Hogy eléd vigyem s időmnek izetlen vizéből
Te készíts nemes borítalt, ahogy tetteid Kánában
A fiatal pár lakodalmán.

Uram, ma este nem időt kérek Tőled, hogy még ezt-amazt elintézzem,
azt a kegyelmet kérem Tőled, hogy nekem ajándékozott időben
Híven tegyem azt - amit rám bízál - másokért.

/Szönyi György fordítása/

Szhweitzer Albert:

Keress magadnak mellékfoglalkozást!

jelentéktelen, lehetőleg titkos mellékfoglalkozást!

Nyisd ki a szemed, és keresd,
hol van szüksége valakinek
egy kis időre,
egy kis részvételre,
egy kis beszélgetésre,
egy kis gondoskodásra.

Az ihlető talán magányos,
elkeseredett,
beteg,
vagy ügyetlen,
s te jelenthetsz számára valamit.

Talán öreg, talán gyermek...
ki sorolhatná fel
az értékes forgótőke,
az ember

befektetésének minden lehetőségét!

Uton-útfélen hiány van benne!

Hát keresd,
nincs-e valahol alkalom
emberséged befektetésére!

Ne riasszon vissza,
ha várnod vagy kísérletezned kell.
Csalódásokra is vérted fel magadat!
De ne mondj le a mellékfoglalkozásról,
amikor ember lehetsz az emberek számára!
Bizonyosan vár rád ilyen mellékfoglalkozás,
ha igazán akarod.

Illyés Gyula

Számadó

Őszül hajam, mélyülnek a redők,
Több egyre köröttem a fiatal.
Vakoskodván érzek szomju erőt,
legyek a legmesszebbblátó magyar.

Valami juhász-számadói gond ~~BAA~~
susogja, nem mehetsz még, munka vár.
Őriznem kell egy nem-enyém vagyont.
Rámnéz egy jégverés csepülte nyáj.

Valami ősi lápokba vonult
hite-konok község hü papjaként
/kit azzal áld, amivel ver az Ur/

templomtalanul s palásttalanul
/s tudatlan: magam hihetek-e még?/
kell osztanom Urvacsorát s ígét!

Amit elfelejtettünk

Egünkön kerengő műholdak...
űrkutató rakéta száguld.
Titkok? nincsenek már! Maholnap
a Tejut taposott országut!
Legyőzzük a földet alattunk
és a csillagokat felettünk!
De valami bus rontás rajtunk:
csodálkozni - elfelejtettünk!

Hisz mint a virág szüzi kelyhe,
a titkok előttünk kinyiltak.
Nyomába se érünk lihegve
beteljesedett álmainknak!
Mindent uralmank alá hajtunk.
Mégis, mégis.. koldusok lettünk!
Mert valami bus rontás rajtunk:
csodálkozni - elfelejtettünk!

Csodálkozni a kis fűszálon,
a csillagon és harmatcseppen.
Aranyruhájú napsugáron,
pacsirtán, ha magasba reppen...
hogy éjjel békén nyugodhattunk
és reggel frissen ébredhattunk!
Jaj, valami bus rontás rajtunk!
Csodálkozni - elfelejtettünk!

~~Titkok~~ Istenem, vedd le rólam, kérlek!
Csodálkozni szeretnék újra!

Titokzatos, halk rezdülések...
Zendül a hárfa néma hurja.
Olmos, nehéz álomból ébred.
Ki játszik rajt'? A szél? A Lélek?
Igaz ez? Zendül a dicséret!
Csodák csodája! Ujra élek?

Igaz ez? A nap újra felkel?
Irgalmas arcod újra látom?
Járhatok csodálató szemmel
ezen a vak, józan világon?
Mámorosan! Hiszen a régi
elmult, nem kell ujjal foltozni?
Lehet énekelni, örülni
és csodálkozni!... csodálkozni!

Bert Brecht:

Az utánunk érkezőknek

Valóban sötét időkben élek.
Minden nyájas szó oktalanság. Erzéketlenségre
vall a sima homlok. A nevetőt
csak nem érte még el
a rettenetes hír.

Micsoda idők azok, amikor
szinte gáztett a fákról beszélgetni,
mert annyi embertelen tettről
jelent hallgatást ez a beszélgetés.
S aki amott nyugodtan megy az úton,
bajban vergődő barátai számára
- úgy lehet - már elérhetetlen!

Igaz: megkeresem még a mindennapit.
De hidd el: ez merő véletlen. Semmi,
amit teszek, nem jogosít fel arra, hogy jóllakjam.
Véletlen ez a kimélet. /Ha kihagy a szerencsém,
elvesztem./

Biztatnak: Csak egyél, igyál! Örülj, hogy van mit!
De hogyan egyem és igyam, ha
éhezőktől ragadom el, amit eszem és ha
pohár vizem egy szomjazó szájától!
És mégis eszem és iszom.

Bölcs is szívesen lennék.
Régi könyvekben olvasom, mi a bölcsesség:
Távoltartani magunkat a világ
harcától és félelem nélkül
tölteni kurta időnket.
Erőszak nélkül meglenni,
jóval viszonzni a rosszat,
kivánságunkat be nem tölteni, inkább feledni,
ez a bölcsesség.
De minderre képtelen vagyok.
Valóban sötét időkben élek!

- - - -

Ti, akik majd felmerültök az árból,
mely minket elnyelt,
emlékezzetek, gyengeségeinket emlegetve,
erről a sötét korról is,
ha ti már megmenekültetek tőle.
Hiszen mi, országot többször cserélve, mint cipőt,
mentünk át az osztályok harcán, kétségbeesve,
ha nem volt lázadás, csak igazságtalanság.

Jóllehet tudjuk:
az alávalóság gyűlölete is
eltorzítja vonásainkat,
az igazságtalanság miatti harag is
rekedtté teszi a hangot. Ó, mi,
akik a nyájasság talaját készítgettük,
magunk nem tudtunk nyájasak lenni.
Ti azonban, ha eléritek,
hogy ember az embernek segítője lesz,
gondoljatok ránk

23. Zsoltár.

A nagy Szellem odafenn minden pásztorok ~~xxx~~ Pásztorá.
Az Úvé vagyok, és Úvele nem hiányzik semmi sem nekem.
Kötelet dob felém. Ez a kötél: a szeretet,
és igen gyengéden von oda, ahol zöld a fű és a víz nem veszélyes.

En ezem és jóllakottan leheveredem.

Gyakran gyenge a szívem, és remeg.

De ismét felemeli, és a jó úton von engem,
mert az Ő neve csodálatos.

Egyszer majd –meglehet, hogy nagyon hamar,
meglehet, hogy később, talán sokkal később –
egy szűk völgybe visz.

Hegyek közt fekszik. Sötét van ott.

De nem fordulok vissza, és félni sem fogok,
mert ott, ama hegyek közt, a nagy Pásztor találkozik velem,
és az éhség, amelyet szívemben éreztem egy életen át,
lecsillapul.

A kötélből Ő gyakran korbácsot fon,
de azután bototád nekem, amelyre támaszkodhatom.

Asztalt készít nekem, sokféle eledellel.

Fejemre teszi kezét, és minden fáradságnak nyoma vész.

Megtölti poharamat, míg nem tulcsordul.

Amit mondok, igaz, nem hazugság!

Az előttem futó utak átvezetnek ezen az életen.

Azután elmegyek, hogy a nagy Táborban lakjam,
és a nagy Pásztorral üldögéljek együtt örökké.

Egy ismeretlen félig-erőstől:

Holtbárokhoz

A halipáncsokhoz

A G Y E N G É K H E Z

Mert gyengék vagytok, azért neveztek bennünket félig-erőseknek; és ezzel kárhoztattok egy olyan nemzedéket, amelyben ti vétkeztetek, mert gyengék vagytok.

Két évtizedet adtunk néktek, hogy erőssé tegyetek bennünket. Erőssé a szeretetben. Erőssé a jóakarásban. De ti félig-erőssé tettetek bennünket, mert gyengék vagytok.

Nem mutattatok nekünk utat, melynek értelme van, mert magatok sem ismeritek az utat és elmulasztottátok, hogy megkeressétek. Mert gyengék vagytok.

Törékeny nem-tek rozogán állott a tiltott dolgok előtt. S csak el kellett üvöntenünk magunkat; azután félretettétek a nem-et és igent mondtatok. Hogy gyenge idegeiteket kiméeljétek. És ezt szeretetnek neveztétek.

Mert gyengék vagytok, megvásároltátok tőlünk magatoknak a nyugalmat. Amig kicsinyek voltunk: mozipénzen és fagyialton. Nem nekünk szolgáltatok ezzel, hanem magatoknak és kényelmeteknek. Mert gyengék vagytok.

Gyengék a szeretetben, gyengék a türelemben, gyengék a remény-ségben, gyengék a hitben.

Félig-erősek vagyunk, és lelkünk fele olyan idős, mint mi.

Zürzavart csinálunk mert nem akarunk sirni - mindazon dolog után amit nem tanítottatok meg nekünk.

Tudunk számolni és olvasni; utasítottatok bennünket, hogy a vadrózsa porzóit megszámloljuk. Tudjuk, hogy hogyan élnek a rókák és ismerjük a mezei zsurló szerkezetét. Megtanultunk csendben ülni és felemelt ujjakkal jelentkezni, hogy rókákról és vadrózsáról beszéljünk.

De a városban nincsenek rókák és nincsenek vadrózsák. Hogy az ember hogyan találkozik az étellel, nem tanítottatok meg. Dőt, mi szeretnénk Istenben hinni, egy végtelen erőben, aki mindent megért; egy olyanban, aki akarja, hogy mi jók legyünk.

De ti nem mutattatok nekünk egy olyan embert sem, aki jó, mert Istenben hisz. Sok pénzt kerestetek az ájtatossággal és toteredményeket mormoltatok, mint imádságot.

Tedd el a pisztolyodat, Őrmester! És mondd meg nekünk, hogy megéri-e neked, hogy ezt tessed. Valóban a rendet szereted, amelyet itt szolgálasz; vagy a fizetésre és nyugdíjra való jogodat szereted-e?

Mutatsd meg, hogy erős vagy az emberségben, miniszter! Hány jó cselekedetet követtél el titokban, mint keresztény?

Nem hazug életetek torzképei vagyunk-e? Gyakran csapunk lármát és izgágák vagyunk.

De ti titokban irgalom nélkül küzdötök. Egyik a másik ellen. Üzleti érdekből jó pofát vágtok, de furjátok egymást a jobban fizetést állásokért.

Annak, aki közülünk lármát csap, mutassatok valakit magatok közül, aki jó. Ahelyett, hogy gumibottal fenyegettek, küldjetelek közénk oly férfiakat, akik megmutatják, hogy hol vezet az út. Nem szavakkal, hanem az életükkel.

De gyengék vagytok. Az erősek az űserdőbe mennek és négereket gyógyítanak. Mert megvetnek benneteket. Mint mi.

Hisz gyengék vagytok; és mi félig-erősek vagyunk.

Anyám! Imádkozz hát érettünk, mert nyápicok kezében a fegyver!

/Theodor Bovet: Die Liebe ist in unserer Mitte o.könyvből. Verlag Paul Haupt, Bern. 1959. -

A fenti vers megjelent a Bild am Sonntag c. svájci lapban, ahonnan Th. Bovet idézi. -

A vers eredeti formában is a szabad-verselés műfajához tartozik.

Ford./